

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

Сучасний розвиток ветеринарної медицини

2 жовтня 2025 року

Біла Церква

2025

УДК 636.09'06

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.
Варченко О.М., д-р екон. наук.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Краютієне І., доктор.
Мамедова К.Х., д-р філософії.
Власенко С.А., д-р вет. наук.
Козій Н.В., канд. вет. наук.
Василенко О.І., д-р філософії.
Комарова Н.В., д-р філософії.
Мостипан О.В., відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Сучасний розвиток ветеринарної медицини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2 жовтня 2025 р. Білоцерківський НАУ. 78 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

©БНАУ

ситуацій. Інформація у підручниках і довідниках часто старіє ще до їх публікації. Наявний широкий спектр лікарських засобів на фармацевтичних ринках тому гостро стоїть проблема їх раціонального застосування у практичній діяльності.

Внаслідок цього виникла потреба у критичній оцінці інформації та виборі системних підходів для прийняття рішень практичними лікарями по застосуванню ліків з лікувальною, діагностичною, профілактичною та іншою метою.

Сам термін "*доказова медицина*" може викликати неоднозначне відношення лікарів, тому що необхідність підтвердження ефективності та безпечності лікарських засобів не викликає сумніву [3 с.5]. Питання полягає в тому, що може бути доказом ефективності та безпечності лікування. Кожний лікар цілком обґрунтовано вважає, що він у своїй практиці орієнтується на реальних наукових фактах, та чи так це насправді?

Проблема безпечності ліків в останні роки стала однією з найактуальніших проблем охорони здоров'я у світі. Це викликано: появою багатьох лікарських засобів високої біологічної активності, збільшеною сенсibiliзацією тварин до хімічних чи біологічних сполук, нераціональним введенням ліків, взаємодією препаратів між собою та з біологічно активними добавками (БАД) з використанням недоброякісних препаратів. Внаслідок цього у багатьох пацієнтів виникають важкі, нерідко незворотні ускладнення, збільшується кількість летальних випадків, викликаних лікарською терапією [4 с.112; 6, с.215].

Це зумовлює наступні висновки: хвора тварина повинна отримувати лише ті ліки, в яких є нагальна необхідність; якщо комбінований препарат містить речовину, прийом якої хворий не потребує, слід відмовитись від нього; чим вища вірогідність виникнення взаємодії між ліками, тим ретельніше повинна контролюватись терапія.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про ветеринарну медицину: Закон України. Київ, 2020.
2. Державна фармакопея України. ДП «Науково-експертний фармакопейний центр». 1-е вид. Харків: РІРЕГ, 2001. 556. 11 с.
3. Основи економіки та системи обліку у фармації: Навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко та ін.; за ред. А.С. Немченко. Харків: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2005. 504 с.
4. Організація фармацевтичного забезпечення населення: Навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко та ін.; за ред. А.С. Немченко. Харків: Авіста-ВЛТ, 2007.
5. Практикум з організації та економіки фармації; за ред. Б.П. Громовика і С.І. Терещук. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 448 с.
6. Управління фармацією: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / за ред. В.М. Толочко. Харків: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2004. 388 с.

УДК: 639.111.1.09:615.9:616-099

ПАПЧЕНКО І.В., канд.вет. наук, **АНТИПОВ А.А.**, канд.вет. наук, **ГОНЧАРЕНКО В.П.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ГОСТРИЙ КОРМОВИЙ ТОКСИКОЗ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОЛЕНІВ

На основі аналізу клінічних проявів та результатів патологоанатомічного розтину встановлено, що основним етіологічним чинником є кормове отруєння. Лабораторний аналіз зразків вівса виявив наявність мікроскопічних грибів роду *Fusarium*, що спричинили інтоксикацію тварин.

Ключові слова: європейські олені, кормове отруєння, *Fusarium*, дистрофічні зміни, застійна гіперемія, набряк легенів.

PAPOCHENKO I., candidate of veterinary sciences, **ANTIPOV A.**, candidate of veterinary sciences, **GONCHARENKO V.**, candidate of veterinary sciences

Bila Tserkva national agrarian university

ACUTE FEED TOXICOSIS IN EUROPEAN DEER

Based on the analysis of clinical manifestations and the results of the pathological autopsy, it was established

that the main etiological factor is feed poisoning. Laboratory analysis of oat samples revealed the presence of microscopic fungi of the genus *Fusarium*, which caused intoxication of the animals.

Keywords: European deer, feed poisoning, *Fusarium*, dystrophic changes, congestive hyperemia, pulmonary edema.

Серед природних забруднювачів кормів особливе значення мають мікотоксини – високотоксичні вторинні метаболіти мікроскопічних плісневих грибів, які широко поширені в навколишньому середовищі.

У природних умовах плісневі гриби можуть уражати рослини під час вегетації (фітопатогенні гриби) або контамінувати зерно в процесі збирання, транспортування та зберігання. Серед фітопатогенів найчастіше зустрічаються представники родів *Fusarium*, *Alternaria*, *Cladosporium*, *Helminthosporium*. Особливу небезпеку становлять гриби роду *Fusarium*, які уражають колосся пшениці, ячменю (фузаріоз колоса) та зерно кукурудзи. Уражене зерно часто містить високі концентрації мікотоксинів, що унеможлиблює його використання; в окремі роки заражені посіви підлягали знищенню шляхом спалювання. Для росту фітопатогенних грибів необхідна висока вологість субстрату – 20–21 %, тому після висушування зерна до кондиційної вологості їх розвиток припиняється [1, с. 60].

Мета роботи. Встановити етіологічний чинник захворювання та загибелі європейських оленів у приватному підприємстві.

Матеріал і методи дослідження. Незвичайна ситуація виникла в приватному біопарку «Синевир», розташованому в Івано-Франківській області. З метою популяризації дикої фауни Карпат та залучення більшої кількості відвідувачів, власник біопарку започаткував розведення моралів і європейських оленів. Для зручності спостереження за тваринами на відкритій галявині було організовано їх підгодовлю зерновими кормами. Годівниці представляли собою дерев'яні корита, розміщені на висоті 50–60 см від поверхні землі, у які засипався зернофураж. Тварини швидко адаптувалися до нових умов, перестали боятися доглядачів і відвідувачів. На початку жовтня було закуплено нову партію зерна вівса, яку почали використовувати для підгодовлі.

Власні дослідження. Через 3–4 дні після початку згодовування нової партії зернофуражу у частини європейських оленів з'явилися ознаки захворювання: знизився апетит, тварини стали пригніченими, спостерігалися посилені спрага та діарея, при цьому випорожнення набували червоно-коричневого забарвлення. Хворі особини залежувалися, і в такому стані наступала загибель. Протягом трьох тижнів захворіло та загинуло 12 із 30 європейських оленів.

Місцевий лікар ветеринарної медицини провів розтин загиблих тварин у спеціально відведеному місці [2, с. 60; 3, с. 896; 4, с. 568; 5, с. 544], однак встановити причину захворювання не зміг. У зв'язку з цим власник біопарку звернувся за допомогою до кафедри ветеринарно-санітарної експертизи та лабораторної діагностики Інституту післядипломної освіти керівників і спеціалістів ветеринарної медицини Білоцерківського національного аграрного університету, надіславши відеоматеріали, зафіксовані під час розтинів.

Аналіз відеозаписів дозволив виявити такі патологоанатомічні зміни:

- ознаки зневоднення: западіння очних яблук, сухість підшкірної клітковини та м'язів;
- наявність світлої пінистої рідини в трахеї, слизова оболонка сірого кольору з червонуватим відтінком;
- серце збільшене, переважно за рахунок правої половини, з ознаками зернистої дистрофії міокарда;
- легені тістоподібної консистенції, з інтерстиціальним набряком, застійною гіперемією та наявністю пінистої рідини в бронхах;
- печінка збільшена, з ознаками застою крові та зернистої дистрофії;
- селезінка не збільшена, консистенція зів'яла, паренхіма щільна;
- нирки збільшені, з ознаками застою крові та дистрофічних змін;
- у передшлунках виявлено злежані кормові маси з домішками вівса, слизова оболонка сірого кольору;

- сичуг містив близько 2 л рідкого вмісту сіро-зеленого кольору, слизова оболонка набрякла, гіперемована, вкрита сірим слизом;
- тонкий кишечник мав неоднорідний хімус, слизова оболонка набрякла, з плямистими крововиливами;
- товстий кишечник містив рідкий вміст червоно-коричневого кольору, слизова оболонка набрякла, з поодинокими крововиливами.

Аналізуючи анамнестичні дані, клінічні ознаки та патологоанатомічні зміни – зокрема інтенсивні запальні процеси в органах травлення, дистрофічні ураження нирок, печінки та серця, що призвели до серцевої недостатності, застійної гіперемії та набряку легень – було зроблено висновок про ймовірне гостре кормове отруєння [6, с. 216; 7, с. 240; 8, с. 352; 9, с. 66].

Було рекомендовано негайно припинити згодовування вівса, відібрати зразки корму та направити їх до Хустської міжрайонної державної лабораторії Держпродспоживслужби для мікологічного аналізу. У надісланому зразку вівса виявлено колонії грибів роду *Fusarium*. Мікроскопічне дослідження плодових тіл цих грибів показало наявність видовжених, ланцетоподібних спор, характерних для цього роду (нагадують човен або каное).

Таким чином, лабораторне дослідження підтвердило інтенсивну контамінацію зерна грибами *Fusarium*, які в процесі розвитку на зерновому субстраті продукують сильнодіючі мікотоксини, що й стали причиною захворювання та загибелі європейських оленів.

З метою профілактики подібних випадків було рекомендовано власнику біопарку перед закупівлею кормів обов'язково проводити їх лабораторну перевірку в міжрайонній державній лабораторії Держпродспоживслужби.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. The case of disease and death of european deer caused by feeding them grainfusion contaminated mushrooms of the genus *Fusarium* / I.V. Papchenko et al. I International Scientific and Practical Conference «Modern science: fundamental and applied aspects» (May 30-31, 2023). Beijing. P. 57–67.
2. Папченко І.В., Тирсіна Ю.М., Утеченко М.В. Патолого-анатомічний розтин трупів сільськогосподарських тварин з основами судової ветеринарії: метод. реком. для студентів освітнього рівня - магістр та слу-хачів післядипломного навчання. Біла Церква, 2019. 47 с.
3. Патологічна анатомія тварин / П.П. Урбанович та ін. Київ: Ветінфарм, 2008. 896 с.
4. Жаров А.В., Шишков В.П., Шарова М.С. Патологічна анатомія сільськогосподарських тварин. 4-те вид. Колос, 2001. 568 с.
5. Кондрахін І.П., Левченко В.І., Таканов Г.А. Довідник ветеринарного терапевта та токсиколога: Довідник / за ред. проф. І.П. Кондрахіна. Колос, 2004. 544 с.
6. Лабораторна ветеринарна токсикологія: Навчальний посібник / В.І. Левченко та ін. Біла Церква, 2012. 216 с.
7. Духницький В.Б., Хмельницький Г.О., Бойко Г.В., Іщенко В.Д. Ветеринарна мікологія: навч. посібн. Київ: Аграрна освіта, 2011. 240 с.
8. Хмельницький Г.О., Малинін О.О., Куцан О.Т., Духницький В.Б. Ветеринарна токсикологія: підручн. Київ: Аграрна освіта, 2012. 352 с.
9. Папченко І.В. Розтин та патолого-анатомічна діагностика деяких хвороб свиней: методичні рекомендації для слухачів Інституту післядипломного навчання та студентів освітнього рівня – магістр. Біла Церква, 2017. 66 с.

УДК: 636.1.09:616.995.135:615.284

АНТИПОВ А.А., канд. вет. наук, **ГОНЧАРЕНКО В.П.**, канд. вет. наук, **ПАПЧЕНКО І.В.**, канд. вет. наук, **ДЖМІЛЬ В.І.**, канд. вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ АНТИГЕЛЬМІНТИКІВ ЗА НЕМАТОДОЗНОЇ ІНВАЗІЇ У КОНЕЙ

Дегельмінтизація немасектин-пастою одноразово, перорально у дозі 1 г на 50 кг маси тіла тварини індивідуально та івермікол-гелем одноразово перорально у дозі 1 г на 20 кг маси тіла тварини показала 100 % ефективність за стронгілідозної та параскарозної інвазії.

Ключові слова: немасектин-паста, івермікол-гель, яйця, параскариди, стронгіляти.

ANTIPOV A., candidate of veterinary sciences, **GONCHARENKO V.**, candidate of veterinary

Папченко І.В., Антіпов А.А., Гончаренко В.П. Гострий кормовий токсикоз європейських оленів.....	57
Антіпов А.А., Гончаренко В.П., Папченко І.В. Ефективність антигельмінтиків за нематодозної інвазії у коней.....	59
Фарімець З.В., Недзвецький В.С. Альтернативи антибіотикам: використання молочних ізотонічних сумішей у підтримці кишкового бар'єру поросят.....	62
Шевченко М.В., Пантелеєнко О.В., Савченко М.О., Білик С.А., Царенко Т.М., Довгаль О.В. Порівняльна оцінка нейтралізуючих розчинів для інактивації пероксомоносульфату калію в мікробіологічних дослідженнях.....	63
Оробчук А.В., Недзвецький В.С. Серологічний моніторинг та порівняльна оцінка схем вакцинації проти хвороби Ньюкасла у курчат-бройлерів.....	65
Джміль В.І., Лясота В.П., Букалова Н.В., Хіцька О.А., Антіпов А.А. Моніторинг паразитозів товстолобиків, що вирощуються за умов ставкових рибницьких господарств центральної частини України.....	66
Букалова Н.В., Богатко Н.М., Приліпко Т.М., Богатко А.Ф. Зміни, що впроваджує новий Закон України № 3153-ix щодо державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів.....	69
Лясота В.П., Богатко Н.М., Богатко А.Ф., Джміль В.І., Букалова Н.В., Хіцька О.А. Вплив шрота зародків гречки на природну резистентність та інтенсивність росту лабораторних тварин.....	71
Утеченко М.В., Фаловський А.М. Гістопатологічні аспекти кон'юнктивальних меланом у собак.....	72
Данченко О.О., Майборода Д.О., Данченко М.М. Люцерна в годівлі птиці як засіб підвищення якості продукції птахівництва.....	75